

LBRIS

We know
books

REVISTA ROMÂNĂ DE ISTORIE A PRESEI

Anii XIV-XVI, nr. 1-3 (21-23) 2020-2022

BUCUREȘTI – 2022

CUPRINS

I. EDITORIAL

Conf. univ. dr. Răduț BÎLBÎIE, O posibilă explicație..... 5

II. CALENDAR 2023

III. STUDII ȘI CERCETĂRI – TITLURI

Conf. univ. dr. Florin ARDELEAN, Tablouri din *Familia* anului 1902 19

Leonard-Mihail RĂDULESCU, Câteva considerații asupra presei din anii '70 cu o analiză pe un caz particular: revista *Cutezătorii* 37

IV. PERSONALITĂȚI ALE PRESEI

Profesor dr. Doru DUMITRESCU, Nicolae Filipescu jurnalist 47

Conf. univ. dr. Bogdan TEODOR, CS II dr. Mihaela TEODOR, Ilie Bărbulescu: profesorul, omul și publicistul. Scurtă schiță biografică 83

V. FIȘE PENTRU DICȚIONARUL PRESEI ROMÂNE

Dr. Vasile PASAILĂ, Presa din Bucovina (II) 93

VI. DOSAR TEMATIC

Scinteia Tineretului 101

VII. RECENZII

Ion Vinea, *Opere XII. Publicistică (1943-1944)*,
recenzie de Maria RADU 171

Publicațiile periodice românești, Tom VI (1936-1944), Partea 1,
recenzie de Silviu-Constantin NEDELICU 173

Mihaela Teodor, *Anatomia cenzurii: comunizarea presei din România (1944-1947). Monografie*, ediția a II-a revizuită și adăugită, recenzie de Silviu-Constantin NEDELICU 176

Silviu-Constantin Nedelcu, *Cenzurarea presei ortodoxe în comunism*,
recenzie de Mihaela TEODOR 179

VIII. IN MEMORIAM

Mircea Croitoru (1942–2021), artizanul celor mai frumoase almanahuri românești, de Răduț BÎLBÎIE	181
Un model de modestie și demnitate: Paul Lăzărescu (1926–2021), de Mihaela TEODOR	183
<i>In memoriam</i> Neagu Udroi (1940–2022), de Mihai MILCA	185
Un prieten care nu se uită: Nicolae Dan Frunteletă (1946–2022), de Ovidiu MARIAN	188
La plecarea unui prieten: Ștefan Lăpușan (1938–2022), de Ilie RAD	190

IX. CRONOLOGIE

Răzvan MOCEANU, Publiciști și autori români plecați dintre noi în perioada 2020–2022	193
--	-----

X. DIN VIAȚA ARIP

X.1. Asociația Română de Istorie a Presei merge mai departe, Conf. univ. dr. habil. Cătălin NEGOIȚĂ	199
X.2. ***, Congrese Internaționale ale ARIP (2020–2022)	206
X.3. ARIP în vizită la Novi Sad Conf. univ. dr. Virginia POPOVIĆ, Departamentul de Limba și Literatura Română din cadrul Facultății de Filosofie, Universitatea din Novi Sad – la vârsta de 40 de ani de la fondare	214
Drd. Mărioara SFERA, Revista <i>Lumina</i> din Panciova la aniversarea jubileului de 75 de ani (2021)	224
***, Apel pentru ediția a XVI-a a Congresului Internațional de Istorie a presei	227
***, Apel pentru numărul 1 (24)/2023 al <i>Revistei române de istorie a presei</i> ...	231

II. CALENDAR 2023¹

IANUARIE

1.I.1873 – apare, la Blaj revista *Economul*, (lunar, până la 1/13.III.1880), primul periodic economic al românilor din Transilvania; revista apărea cu suplimentul *Foaie școlastică*, o publicație cu profil pedagogic adresată școlilor românești – 150 de ani (*Istoria României în date*, 2003);

3.I.1853 – apare la Sibiu ziarul *Telegraful român* (care continuă până în prezent), avându-l ca redactor pe Aaron Florian – 170 de ani (*PPR*, tom. I, p. 715);

17.I.1928 – are loc Adunarea generală de constituire a Societății de Difuziune Radiotelefonică din România și este aprobat Statutul de funcționare, constituindu-se primul Consiliu de Administrație al noului serviciu public – 95 de ani (www.srr.ro/anii_20-11863);

24.I.1893 – apare la București *Moftul roman. Revistă spiritistă națională. Organ bi-hebdomar pentru respîndirea științelor oculte în Dacia-Traină*, sub direcția lui I. L. Caragiale (până la 20 mai 1893), iar prim-redactorul revistei a fost A. Bacalbașa – 130 de ani (*PPR*, tom. I, p. 419 și Ion Hangiu, *Presa românească de la începuturi pînă în prezent*, vol. I, pp. 426–427);

27.I.1993 – a apărut primul număr al cotidianului *Cronica română*, director-fondator Horia Alexandrescu – 30 de ani (Informație de la Redacția ziarului, 26.XI.2007).

FEBRUARIE

1.II.1993 – a fost înființată Secția de Istorie Orală din cadrul Departamentului Știință, Învățământ, Educație al Radiodifuziunii Române, prima de acest fel din țară (din 2 iunie 2000 se numește Centrul de Istorie Orală „Gheorghe I. Brătianu”). La inițiativa jurnalistului doctor în istorie Eugen Preda, pe atunci vicepreședinte al Radioteleviziunii Române, la 21 ianuarie 1993, în ședința Consiliului de Administrație s-a hotărât înființarea Secției de istorie orală care urma să funcționeze de la 1 februarie; regulamentul de funcționare a fost aprobat la 19 martie. Centrul avea un consiliu științific care îi coordona activitatea, format din istorici de prestigiu: acad. Dinu C. Giurescu, acad. Dan Berindei, prof. univ. dr. Ioan Scurtu, prof. univ. dr. Zoe Petre, dr. Nicolae Fotino, Cristian Popișteanu – directorul revistei *Magazin istoric* –, prof. univ. Ion Stoica. În prezent, Centrul de Istorie Orală face

¹ La realizarea *Calendarului* au contribuit redactori ai Agenției RADOR, Constantin Silviu Nedelcu, Magdalena Răduță.

parte din Agenția de Presă RADOR – 30 de ani (Ordin 27/R din 21.I.1993; Rador 6.XI.2000).

3.II.1893 – apare la Iași, *Evenimentul*. Ziar național-liberal (până la 30 decembrie 1923; reappare cu întreruperi în perioadele: 10 mai 1938–19 martie 1940 și 26 martie 1940–26 octombrie 1943). Din 26 ianuarie 1900 devine „ziar conservator” până în 1923, apoi din 1938 reappare cu subtitlul „Ziar informativ de luni dimineața”, unde vor fi publicate texte cu caracter politic, economic, social și financiar. Din 1938 este director Rudolf Șuțu – 130 de ani (PPR, tom. I, p. 246 și tom. VI, pt. 1, p. 654; Ion Hangiu, *Presa românească de la începuturi pînă în prezent*, vol. I, p. 433–434); **20.II.1923 – s-a născut Nicolae MUNTEANU**, cronicar, ziarist și reporter sportiv timp de peste 70 de ani; a lucrat la Radio Europa Liberă din 1967 până în 1995 (m.6.IV.2016) – 100 de ani (<http://www.europalibera.org/a/27658832.html>).

MARTIE

1.III.1873 – apare la București *Revista Contimporană*. Litere-Arte-Științe (până în 1 iunie 1876), unde publică texte V. A. Urechia, P. Grădișteanu, G. Sion, M. Zamfirescu ș.a. – 150 de ani (PPR, tom. I, p. 563; Ion Hangiu, *Presa românească de la începuturi pînă în prezent*, vol. I, p. 329–330);

2.III.1958 – debutează (la ora 17:00) programele emise de Studioul Teritorial Târgu Mureș al Radiodifuziunii Române; între anii 1985 și 1989 este închis, ca și celelalte studiouri din țară, de către regimul comunist, iar din 22 decembrie 1989 Radio Târgu Mureș își reia activitatea, alături de celelalte studiouri teritoriale din epocă Cluj, Craiova, Iași, Timișoara – 65 de ani (Istoricul Radioului, Arhiva SRR);

2.III.2013 – se stinge din viață la București, Dan URSULEANU (1942–2 mart. 2013), reputat realizator de emisiuni al Programului 3 și șef de structuri redacționale radio la România Tineret. De-a lungul anilor și-a făcut o misiune din educarea tinerei generații. I-a învățat pe ascultătorii lui să gândească logic prin emisiunea *Logicon*. I-a deprins a devora, dicționarele prin *Exerciții pentru acasă*. Le-a cultivat interesul pentru umorul de calitate, prin *Teatrul de Divertisment*. I-a îndemnat să trăiască nonconformist prin *Trecem pe recepție*. Să fie inventivi, prin emisiunea *Cucerirea imposibilului*. Să iubească literatura de anticipație și să aibă curajul să se exprime în încercări literare science-fiction, prin rubrica sa săptămânală difuzată pe Programul III, *Radio Biblioteca SF*. Realizarea lui cea mai importantă s-a numit inspirat *Exploratorii lumii de mâine*, emisiune recunoscută astăzi ca fiind cea mai veche producție radiofonică SF de mari dimensiuni din Europa. Când, după Revoluția din 1989, a urcat treptele desăvârșirii profesionale, devenind redactor șef al *Redacției jocuri, concursuri, divertisment tineret-copii*, apoi, director al Relațiilor Publice, al Patrimoniului, al Arhivei și Secretariatului General, și purtător de cuvânt al Radioului, nu se împăca cu gravitatea solemnă a unor funcții atât de importante.

În clipele de răgaz, se relaxa inventând construcții lexicale plauzibile, pe care s-a amuzat să le adune într-un hazliu *Dicționar de dexcentricități*. Vreme de patru decenii de febrilă activitate radiofonică, Dan Ursuleanu a simțit, pe neașteptate, nevoia să revină la Poezie. Și-a conceput primul și ultimul său volum de versuri *Sustrageri de la asemănare*, publicat postum la Editura C.D. Press. În 2022, au fost publicate la Editura Letras cele două remarcabile cărți de umor ale lui Dan Ursuleanu *Menestrelii la curțile comediei* și *Comedia salvează România*. Uniunea Ziaristilor Profesioniști din România i-a atribuit în 1999 Premiul de excelență pentru întreaga activitate numindu-l *un adevărat făuritor de cultură* – 10 ani;

6.III.1933 – s-a născut Dan PUICAN, personalitate marcantă a Radio România și a Teatrului Național Radiofonic, regizor cu o carieră artistică prodigioasă; a pus în undă peste 1.000 de piese de teatru și scenarii radiofonice (m.14.VIII.2021) – 90 de ani (<https://teatruradiofonic.com/biografie-dan-puican/>);

7.III.2022 – a murit Luminița VARTOLOMEI, important muzicolog și critic muzical, cu o bogată activitate în mass-media; a fost redactor la Radiodifuziunea Română (1968–1973), consultant artistic la Filarmonica „George Enescu” (1973–1975), redactor principal la revista *Contemporanul* (1975–1990); a fondat și a condus revistele *Actualitatea Muzicală* (1990–2001) și *Spectacolul muzicii* (1995–1997); a fost coordonatorul Biroului Secției de muzicologie și critică muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor (2002–2019); a organizat primele festivaluri naționale consacrate muzicii vocale (Sfântu Gheorghe, 1981), operei de cameră (Roman, 1982) și coregrafiei (Focșani, 1983) (n.3.VIII.1945) – un an (Agerpres 7.III.2022);

12.III.1838 – apare la Brașov Gazeta de Transilvania (din inițiativa și sub conducerea inițială a lui George Barițiu); a fost primul ziar politic și informativ al românilor din Transilvania (1838–1946) – 185 de ani (Istoria României în date, 2003);

12.III.1973 – la Radiodifuziune a debutat Programul 3 pentru tineret, pe lungimile de undă 4,12; 4,17; 4,20; 4,30; 4,36; 4,37; și 4,49 metri. După Revoluția din Decembrie 89 Programul 3 a primit numele de Radio România Tineret iar în 16 noiembrie 2004 a fost înlocuit cu Radio3Net, cu emisie digitală prin internet. De menționat că Programul 3 al Radiodifuziunii începuse să emită la 5.V.1963 pe unde ultrascurte (72,08 MHz – 4,16 metri) ca post experimental cu un program dedicat, la acel moment, „persoanelor cu un nivel intelectual deosebit, dar și melomanilor”. Emisia era realizată, inițial, între orele 21:00–23:00, iar duminica de la 19:00 la 23:00, pentru ca de la 1 mai 1967 să transmită între orele 16:00 și 24:00, iar duminica de la ora 15:00–50 de ani (<https://radioromaniacultural.ro/documentar-radio-3-net-florian-pittis-la-aniversare/>);

15.III.2018 – a murit regizorul artistic Vasile MANTA, nume de primă mărime al Teatrului Național Radiofonic; a realizat peste 3800 de piese radiofonice în toate

genurile, emisiuni scenarizate, emisiuni de divertisment (n.31.XII.1949) – 5 ani (www.uniter.ro);

24.III.1953- s-a născut Mircea MOTRICI (m.16.V.2007), reporter radio, jurnalist, publicist, prozator, poet și editor; corespondent special la Radio România Actualități și Radio Iași pentru județul Suceava și regiunea Cernăuți; a editat opera unui mare cărturar din comuna Udești, talentat pedagog, profesorul și duhovnicul arhimandrit Dionisie Udișteanu; a fost un propovăduitor al Bisericii Ortodoxe, un „apostol al cuvântului ce zidește”, luptător și susținător înflăcărat al unității românilor de pretutindeni – 70 de ani (<https://www.crainou.ro/2021/03/24/clocot-stins-mircea-motrici/>; <http://www.opiniatr.ro/mircea-motrici-a-plecat-sa-culeaga-boabe-de-roua-printre-stele/>)

30.III.1968 – a fost luată decizia înființării emisiunii *De straja patriei*, difuzată săptămânal pe Proogramul 1 al Radioteleviziunii Române, emisiune săptămânală cu o durată de 15 minute, realizată de Ministerul Apărării Naționale, în anul în care trupele Tratatului de la Varșovia invadeau Cehoslovacia, la indicația conducerii statului ca în programele televiziunii naționale să fie prezenți și militari. Emisiunea se realiza pe film pe 16 mm, la început alb-negru, apoi color. De atunci, emisiunea armatei nu a lipsit până în prezent din casele românilor, cu excepția a șapte luni din anul 1987. După anul 1990, emisiunea militară de televiziune a fost redenumită PRO PATRIA, având initial o durată de 60 de minute, fiind difuzată în vinerea, de la 18.30. Pentru trei ani, în perioada 2006–2009, emisiunea armatei a fost scoasă din grila de programe a TVR-ului. A revenit pe postul național de televiziune din septembrie 2009, în fiecare sâmbătă dimineață, începând cu ora 10.00, cu un stil diferit, cuprinzând noi linii grafice și editoriale. La realizarea emisiunii au contribuit, de-a lungul timpului, jurnaliști militari și civili, redactori și operatori video, precum: Ioan Costea, Nicolae Cenușe, Ion Mija, Traian Bucurenciu, Theodor Mărginean, Valeriu Pricină, George Mihalcea, Haralambie Bîrzan, Eugen Botez, Lică Pavel, Vasile Motilică, Elena Olariu, Marian Dinu, Benone Neagoie, Celina Petrescu, Călin Hentea, Constantin Spînu, Ene Arșinel, Florin Ivan, Constantin Corneanu, Florin Zaharia, George Vasile, Adrian Buhlea, Mihaela Lică, Diana Șișu, Alice Moldovan, Teodor Oprișan, Dana Pavel, Cornel Mituț, Alexandru Leaua – 55 de ani.

APRILIE

2.IV.2008 – a fost lansat NATO TV Channel, la București, la Palatul Parlamentului, postul oficial de televiziune al Alianței Nord-Atlantice. Proiectul a fost realizat de Guvernul Regatului Danemarcei, ca o contribuție adusă la dezvoltarea capacității de comunicare a NATO; poate fi accesat on line la adresa www.natochannel.tv – 15 ani (România liberă 2.IV.2008);

7.IV.1933 – s-a născut Nestor RATEȘ (numele real: Nathan Stessel), ziarist, eseist și

politolog; în 1973 a emigrat în Israel și apoi în SUA, unde s-a angajat corespondent al postului de radio „Europa Liberă”; ulterior director al Departamentului Român al postului la München și Praga (1989; 1994–2002) – 90 de ani (Expres Magazin 18–25.VI.1998; www.cnr-unesco.ro/ro/aniversari/);

17.IV.1998 – începe să emită, la Iași, primul post de radio al Bisericii Ortodoxe Române, Radio Trinitas; având studioul la Mănăstirea Golia din Iași, Radio Trinitas a făcut parte din cadrul Institutului Cultural-Misionar Trinitas al Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, până la data de 27 octombrie 2007. De la acea dată Radio Trinitas este parte componentă a Centrului de Presă Basilica al Patriarhiei Române, odată cu inaugurarea studioului de emisie Radio Trinitas București, din Palatul Patriarhiei. În prezent Radio Trinitas are patru studiouri, la București, Iași, Craiova și Sibiu – 25 de ani (www.radiotrinitas.ro/despre-noi). NOTĂ: Membrii CNA au aprobat, la 6.II.2014, solicitarea Patriarhiei Române de a acorda o licență națională Radio Trinitas, prin reunirea celor 51 de stații locale pe care le deținea – 25 de ani (Agerpres 6.II.2014);

20.IV/2.V.1893 – a murit George BARIȚ(IU), om politic, publicist și istoric; întemeietorul presei românești din Transilvania (*Gazeta de Transilvania* și *Foaie pentru minte, inimă și literatură*); unul dintre conducătorii Revoluției de la 1848 din Transilvania; membru fondator al societății ASTRA; membru fondator al Societății Academice Române, președinte al acestui for (martie-aprilie 1893); (n.12/24.V.1812) – 130 de ani (Dicționarul scriitorilor români A-C, 1995). NOTĂ: Unele surse dau nașterea la 4.VI.1812 (www.uniuneascriitorilor-filialacluj.ro);

20.IV.- „Ziua internațională a presei libere”; aceasta este marcată începând din anul 1991, la inițiativa Organizației „Reporteri fără frontiere” (uzp.org.ro/ziua-presei-libere/).

MAI

3.V. – „Ziua mondială a libertății presei”; a fost hotărâtă de Adunarea Generală a ONU, în anul 1993, la propunerea Conferinței generale a UNESCO din 15.X.1991; marchează semnarea, la 3.V.1991, a „Declarației de la Windhoek” (Africa de Sud), care sublinia că „o presă liberă, pluralistă și independentă este o componentă esențială a oricărei societăți democratice” (Calendar Rompres, mai 2002 și 2008);

4.V.1943 – s-a născut muzicologul și criticul muzical Daniela Caraman Fotea a fost redactor în Radioteleviziunea Română, semnând, între anii 1965 și 1980, peste 3000 de emisiuni despre muzică clasică, dar și despre muzică de operă, operetă, ușoară, pop, folk, rock și jazz; a fost, de asemenea, redactor șef și director artistic al Casei de discuri „Electrecord” și membru fondator al Colegiului Criticilor Muzicali „Mihail Jora” (m.20.IV.2020) – 80 de ani (<https://www.radioromaniacultural.ro/s-a-stins-din-viata-muzicologul-daniela-caraman-fotea/>)

III. STUDII ȘI CERCETĂRI – TITLURI

TABLOURI DIN *FAMILIA* ANULUI 1902

Conf. univ. dr. Florin ARDELEAN¹

Abstract: The entire series of the magazine will relentlessly follow the only apparently feminist „program”, the „Salon” column hosting articles addressed directly to women, the topics addressed being of an extreme variety, but having in subsidiary an aim subsumed to the national one: the commitment of the woman from Transylvania as the keeper of the language, traditions and ethnic identity, but above all the determination to cultivate within the same spiritual framework the offspring of the next generation. In the following lines, we propose to take a look back by browsing the magazine *Familia* from 1902. The selection will consider articles that hint to the national program. In addition, we will observe the mentalities of a long-gone era, the worries of mothers, the emotions of young women just entering into the society, the tempers or the horizon of expectation of young people, but also the responsibilities of starting a family.

Keywords: *Familia*, national program, culture, Transylvania, 19th century

Foto nr. 1: Frontispiciul Revistei *Familia* în anul 1902

¹ Conf. univ. dr., Facultatea de Istorie, Relații Internaționale, Științe Politice și Științele Comunicării, Universitatea din Oradea, e-mail: fard0211@yahoo.com

Introducere

Iosif Vulcan (1841–1907), întemeietorul revistei de cultură *Familia* și editorul primei sale serii (1865–1906), a nutrit o adevărată obsesie cu privire la rolul femeii în societate. Nu este vorba de o chestiune minoră, rodul unei frivolități din sfera abordărilor mondene. Până la urmă, interesul nu era motivat de eventualele performanțe de etichetă, de curtoazie sau de punere în valoare a farmecelor feminității; nu abordarea seductivă este cea avută în vedere, Miza este cu totul în altă parte. Perfect conștient de faptul că mama este cea care îl învață de copil limba și tot în seama ei cade și sarcina primelor scenarii de socializare a tânărului (cei șapte ani de-acasă), Iosif Vulcan dedică, prin program, „foaia” sa femeii românce din Transilvania celei de-a doua jumătăți a veacului al XIX-lea.

În *Familia* generică, imaginată și pusă în proiect jurnalistic, rostul româncei depășește cadrul obișnuitului, cunoscut ca model educativ și odrăslitor, transgresând în planul superior al existenței sub beneficiu etnic. Lucrul acesta este limpede exprimat în numărul de probă și mai apoi reluat în primul număr, la rubrica *Revista socială*, cea care ținea loc de articol-program:

„În zilele trecute, o amică ne întreabă: De ce foaia duminică se va numi *Familia*?
 – Pentru că va să publice articole interesante pentru toți membrii **familiei**, răspunsem.
 – Aha! Va exista, dară, un jurnal care se va îngriji și de noi, continuă ea.
 – Așa e!, *Familia* știind prea bine că dezvoltarea spiritului național își are baza în cercul familiei. Ea nu se va ocupa de politică, ci va vorbi sincer, simplu și curat despre tot ce înnobilează inima, înăvuițește cunoștințele noastre și despre tot ce dezvoltă spiritul național. Va spune femeilor române că ele au o misiune sfântă – că viitorul națiunii noastre e în mâinile lor –, că ele toate au rolul Corneliei, a mamei Grachilor, de a crește națiunii și patriei fii și fiice în al căror sân palpită inima românească; le va spune că educația în spiritul național e paladiul existenței noastre și că acest paladiu e proprietatea lor. Bărbații și junii vor găsi în foaia noastră subiecte serios dezbătute, într-un stil cât se poate de ușor, vor cunoaște mai de aproape faptele și viața unor bărbați mari, demni de imitat. Cu un cuvânt, toți membrii familiei vor afla într’însa ceva interesant pentru ei.
 Iaca, doamnelor și domnilor pe scurt programa Familiei!”².

Intenția este, așadar, explicită, fiind articulată pe întreaga viziune a lui Iosif Vulcan în ceea ce privește dezideratele ardelenilor, în primul rând cele culturale, în cadrul Imperiului Austro-Ungar. Întreaga serie a revistei va urmări nesmintit „programul” doar aparent feminist, rubrica „Salon” găzduind articole adresate direcționat femeilor, teme abordate fiind de-o varietate extremă, dar având în subsidiar un scop subsumat celui național: angajamentul femeii din Ardeal de-a fi păstrătoarea limbii, a tradițiilor și-a identității etnice, dar mai ales determinarea

² *Familia*, I, 1865, număr de probă, 1/ 13 mai, p. 14.

de-a cultiva în același cadru spiritual vlăstarele generației următoare. Astfel, *Familia* era sortită a fi tribuna acestui proiect, cu atât mai temerar cu cât asistăm, pe măsură ce ne apropiem de finele veacului și de începutul secolului al XX-lea, de-o politică asimilaționistă sau de deznaționalizare, tot mai agresivă din partea guvernului de la Budapesta, ca parte a administrației Austro-Ungare. Planul de contracarare a acestui pericol ce ne viza ființa ca neam a fost unul cât se poate de inteligent și, din fericire, și-a dovedit eficiența.

Ne propunem în cele ce urmează să aruncăm o privire în urmă cu 120 de ani, răsfoind revista *Familia* din 1902. Selecția va avea în vedere articole ce trimit spre programul deja deslușit mai sus, căutările evidențiind subiecte aparent mondene, dar, așa cum vom vedea, deloc gratuite, deloc circumscrise unor abordări gata să alimenteze setea de cochetărie și capricii. În plus, vom observa mentalitățile unei epoci demult apuse, grijile unor mame, emoțiile unor tinere abia scoase în societate, năravurile sau orizontul de așteptare al tinerilor, dar și responsabilitățile întemeierii unei familii. Niciodată, însă, nu va fi uitat scopul profund, idealul fericirii și împlinirii personale fiind condiționat de atașamentul față de cauza comună, de ieșirea unui neam întreg din chingile opresive ale istoriei, în perspectiva unui destin onorabil și pe deplin meritat.

La bal, birjar!

Ecartul de 120 de ani dintre noi, cei de-acum, respectiv cei ce și-au trăit viețile și vârstele în anul de grație 1902, nu se rezumă doar la o distanță apreciabilă în timp, ca durată, ci aduce la lumină o diferență uriașă de mentalitate, de trăiri, comportamente și atitudini. Practic, putem vorbi de existențe ordonate după principii, reguli și resorturi de acțiune cu totul specifice, incastrate într-o *filosofie de viață* ce ne poate părea nouă, celor de-acum, nu atât depășită, cât stranie. Punctual, unele exigențe morale de mare impact atunci, pot părea astăzi rigide, iar observațiile formulate pot stârni zâmbete condescendente. Iată în ce împrejurări ...

O cititoare a revistei, preferând pseudonimul Urzica Spinescu, locuitoare într-o urbe din Transilvania, trimite redacției o epistolă reproducută la rubrica „Salon”. Doamna este mama unei tinere domnișoare ce tocmai a pășit în societatea mondenă a timpului, fiind protagonista primului bal din viața ei. Firește, evenimentul nu-i permite tinerei o libertate precum, posibil, și-ar fi dorit, câtă vreme mama ei veghează cu ochi vulturești ca totul să se desfășoare după cele mai stricte legi ale buneii cuviințe. Morala era mai presus de plăcere, iar pasiunile suportau corsetul austerității în exprimarea trăirilor și emoțiilor. Nu putem face nici cea mai mică asociere între evenimentele mondene din urmă cu 120 de ani și cele din prezent. Timpul a ars inhibițiile și a dinamitat interdicțiile, personajul mamei dispărând